EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 12. 2025
COM(2025) 792 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

ÔSMA SPRÁVA V RÁMCI MECHANIZMU POZASTAVENIA OSLOBODENIA OD VÍZOVEJ POVINNOSTI

{SWD(2025) 429 final}

Ôsma správa v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti

8. správa v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia vízovej povinnosti vychádza z článku 8 nariadenia (EÚ) 2018/1806 (ďalej len „nariadenie o vízach“). V článku 8 ods. 4 nariadenia sa Komisii ukladá povinnosť zabezpečiť monitorovanie nepretržitého plnenia požiadaviek spojených s oslobodením od vízovej povinnosti tými krajinami, ktorých štátni príslušníci získali bezvízový prístup do EÚ po úspešnom ukončení dialógu o liberalizácii vízového režimu. Správa sa týka roka 2024, ako aj hlavných medzníkov vývoja v roku 2025. Je k nej priložený pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom sú podrobne uvedené všetky relevantné aspekty pre krajiny a regióny, na ktoré sa vzťahuje.

Liberalizácia vízového režimu je dôležitou súčasťou súboru nástrojov EÚ na spoluprácu s tretími krajinami v oblasti migrácie, bezpečnosti a spravodlivosti. Uľahčuje mobilitu a medziľudské kontakty. Môže podporiť cestovanie a cestovný ruch a posilniť obchodné, sociálne a kultúrne väzby medzi občanmi EÚ a občanmi zvýhodnených tretích krajín. Okrem toho môže posilniť diplomatické vzťahy a medzinárodnú spoluprácu. Z monitorovania bezvízových režimov EÚ zo strany Komisie zároveň vyplynulo, že bezvízový styk môže byť takisto zdrojom značných migračných a bezpečnostných výziev, na ktoré sa treba zamerať.

Správa sa týka partnerov zo západného Balkánu a krajín Východného partnerstva, ako aj ďalších regiónov mimo bezprostredného susedstva EÚ (východný Karibik a Latinská Amerika), pričom sa zameriava na krajiny bez vízovej povinnosti, v ktorých boli identifikované špecifické problémy súvisiace s migráciou a/alebo bezpečnosťou, ktoré by sa mohli posúdiť v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Táto správa sa zameriava na zosúladenie vízovej politiky, migráciu, riadenie hraníc a readmisiu, bezpečnostné otázky a otázky občianstva. V tejto správe sú uvedené hlavné zistenia usporiadané podľa kľúčových tém a v prílohe sú uvedené odporúčania pre jednotlivé krajiny.

Zosúladenie vízovej politiky

Vzhľadom na geografickú blízkosť partnerov zo západného Balkánu a krajín Východného partnerstva k územiu členských štátov EÚ je zosúladenie vízovej politiky s vízovou politikou EÚ veľmi dôležité. Nedostatočné zosúladenie, pokiaľ ide o zoznam krajín s vízovou povinnosťou, ako aj o konania o udeľovaní víz, môže viesť k zvýšeniu neoprávnenej migrácie a bezpečnostných rizík pre EÚ.

Nedostatočné zosúladenie vízovej politiky uľahčuje štátnym príslušníkom tretích krajín s vízovou povinnosťou EÚ, z ktorých niektoré predstavujú vysoké migračné riziko, príchod do krajín západného Balkánu bez víz (pričom niektorí prichádzajú s falošnými cestovnými dokladmi) a následný nelegálny vstup po zemi do schengenského priestoru, kde môžu podať žiadosť o azyl. Aj štátni príslušníci tretích krajín, ktorí vstúpili do krajín západného Balkánu s platnými vízami, v niektorých prípadoch nelegálne prekračujú vonkajšie hranice Únie a žiadajú o azyl, čo vyvoláva vážne obavy o primeranosť konaní o udeľovaní víz v niektorých partnerských krajinách západného Balkánu.

Jediným partnerom zo západného Balkánu, ktorý dosiahol takmer úplné zosúladenie so zoznamom krajín s vízovou povinnosťou EÚ, je Severné Macedónsko, zostáva len jeden rozdiel. V rokoch

2024 a 2025 Srbsko, Albánsko, Kosovo* a Čierna Hora dosiahli pokrok smerom k ďalšiemu zosúladeniu so zoznamom krajín EÚ s vízovou povinnosťou.

Pokiaľ ide o Srbsko a Albánsko, stalo sa tak v súlade s ich záväzkami v rámci programu reforiem[1]. V roku 2024 Srbsko znížilo počet dohôd o bezvízovom styku s krajinami, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť EÚ, zo 16 na 12. Albánsko v rokoch 2024 a 2025 znížilo počet trvalých dohôd o bezvízovom styku z 8 na 6 a počet sezónnych oslobodení od vízovej povinnosti zo 6 na 5.

Vízová politika Kosova sa začala monitorovať až v roku 2024, keď jeho občania získali bezvízový prístup do EÚ. V tom čase malo Kosovo uzavreté dohody o bezvízovom styku s 19 krajinami, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť EÚ; tento počet sa odvtedy znížil na 17.

Po regresii na začiatku roka 2025 Čierna Hora neskôr zrušila dohody o bezvízovom styku s piatimi krajinami a znížila počet svojich sezónnych oslobodení od vízovej povinnosti zo štyroch na jedno; v dôsledku toho sa celkový počet nezrovnalostí medzi vízovou politikou Čiernej Hory a EÚ znížil z 15 na deväť.

V roku 2025 Bosna a Hercegovina ustúpila od predchádzajúceho pokroku v tejto oblasti. Bosna a Hercegovina zachovala sedem trvalých dohôd o bezvízovom styku[2], ale zvýšila počet sezónnych oslobodení od vízovej povinnosti z jedného na tri. V dôsledku toho sa počet nezrovnalostí medzi jej vízovou politikou a vízovou politikou EÚ zvýšil z ôsmich v roku 2024 na súčasných 10.

V prípade krajín Východného partnerstva nebol zaznamenaný žiadny skutočný pokrok. Moldavsko a Ukrajina majú na konci roka 2024 rovnaký počet dohôd o bezvízovom styku s krajinami, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť EÚ[3], a to 11, resp. 15.

Gruzínsko má v súčasnosti uzavretých 26 dohôd o bezvízovom styku s krajinami, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť EÚ, a od roku 2022 nepodniklo žiadne kroky na ďalšie zosúladenie. V roku 2024 však ustúpilo a udelilo bezvízový vstup občanom Číny. Gruzínsko okrem toho naďalej uplatňuje vízovú politiku, ktorá sa výrazne odchyľuje od *acquis EÚ*, najmä tým, že umožňuje vstup štátnym príslušníkom 17 krajín, ktoré majú vízovú povinnosť v EÚ aj v Gruzínsku, len na základe víza alebo povolenia na pobyt vydaného jednou z krajín Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive.

Partneri zo susedných krajín s bezvízovým stykom musia urýchlene dosiahnuť výrazný pokrok pri zosúlaďovaní svojich zoznamov štátnych príslušníkov oslobodených od vízovej povinnosti so zoznamami EÚ, ako aj pri zosúlaďovaní svojich konaní o udeľovaní víz so schengenskými

---

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k usporiadaniu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

1 SWD(2024) 243 final – Vykonávacie rozhodnutie Komisie, ktorým sa schvaľuje program reforiem a viacročný pracovný program v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán – Kosovo.

2 Po tom, ako Bosna a Hercegovina v marci 2024 zaviedla vízovú povinnosť pre Omán, sa počet znížil na šesť, ale keď bolo v decembri 2024 zo zoznamu krajín oslobodených od vízovej povinnosti EÚ vyradené Vanuatu, opäť sa zvýšil na sedem.

3 Moldavsko zrušilo jednu dohodu o bezvízovom styku v roku 2025, ale po zavedení vízovej povinnosti pre Vanuatu v EÚ zostal počet nezrovnalostí v prípade tejto krajiny rovnaký.

normami. Patrí sem aj zavedenie systematického zberu biometrických údajov, ako sú digitálna fotografia a odtlačky prstov, v rámci postupu podávania žiadostí o víza. Praktiky, ktoré sú nezlučiteľné s *acquis* EÚ, ako napríklad udeľovanie sezónnych oslobodení od vízovej povinnosti a povoľovanie bezvízového vstupu na základe víz alebo povolenia na pobyt vydaného treťou krajinou, sa musia ukončiť.

Do úplného zosúladenia by minimálnym dočasným opatrením, ktoré sa od partnerov zo susedných krajín s bezvízovým stykom očakáva, bolo prísnejšie preverovanie bezvízových príchodov štátnych príslušníkov tretích krajín, najmä v prípade krajín predstavujúcich riziko z hľadiska bezpečnosti alebo neoprávnenej migrácie.

Migrácia, riadenie hraníc a readmisia

Hlavnou výzvou v tejto oblasti zostáva pretrvávanie tokov neoprávnenej migrácie do EÚ cez západný Balkán, hoci ich počet sa od roku 2023 výrazne znížil. Je to zásluha spoločného úsilia EÚ, jej členských štátov a príslušných agentúr EÚ a partnerov zo západného Balkánu, najmä v rámci *akčného plánu EÚ pre západný Balkán*[4], ktorý Komisia predložila v decembri 2022. Hlavná cesta „západobalkánskej trasy“ vedie cez Srbsko a Bosnu a Hercegovinu; Albánsko a Severné Macedónsko slúžia v menšej miere aj ako tranzitné krajiny. V rokoch 2024 a 2025 sa dlhá a ťažko kontrolovateľná hranica medzi Bosnou a Hercegovinou a Chorvátskom stala hlavným miestom vstupu neoprávnených migrantov, ktorí cestujú cez západný Balkán do EÚ.

Partneri zo západného Balkánu budú musieť zintenzívniť úsilie v boji proti obchodovaniu s ľuďmi a ďalej znižovať počet prevedených neoprávnených migrantov. Na západnom Balkáne sa zvýšila aj miera násilia spojená s obchodovaním s migrantmi. Siete prevádzačov migrantov v Srbsku pôsobia čoraz intenzívnejšie a násilnejšie, pričom niektoré skupiny sa v súčasnosti skladajú čiastočne z občanov tých istých krajín pôvodu ako neoprávnení migranti. V týchto oblastiach bude potrebné ďalej zintenzívniť úsilie zamerané na posilnenie politík a operačných kapacít v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Výrazný prílev štátnych príslušníkov z Indie a v menšej miere aj z iných ázijských a blízkovýchodných krajín do Gruzínska vyvoláva obavy z možnej neoprávnenej migrácie do EÚ, či už po súši alebo po mori.

Všetci skúmaní partneri udržiavajú pravidelnú spoluprácu s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) vrátane Bosny a Hercegoviny, ktorá v roku 2025 podpísala s EÚ dohodu o štatúte[5]. Väčšina z nich spolupracuje aj s Agentúrou Európskej únie pre azyl (EUAA). Pokračujúca podpora zo strany EÚ a jej členských štátov prostredníctvom poskytovania vybavenia, odbornej prípravy, výmeny najlepších postupov, ako aj spoločných pohraničných hliadok priniesla hmatateľné operačné výsledky.

---

4 *EU Action Plan on the Western Balkans - Migration and Home Affairs* (Akčný plán EÚ pre západný Balkán – Migrácia a vnútorné záležitosti).

5 *Status agreement with Bosnia and Herzegovina - Migration and Home Affairs* (Dohoda o štatúte s Bosnou a Hercegovinou – Migrácia a vnútorné záležitosti).

Spolupráca v oblasti readmisie medzi členskými štátmi EÚ a všetkými skúmanými partnermi bola vo všeobecnosti hodnotená ako veľmi dobrá, pričom neboli hlásené žiadne závažné problémy. Napriek tomu sa zistili určité problémy s readmisiou. Oneskorenia pri vybavovaní žiadostí o readmisiu z Bosny a Hercegoviny a Kosova boli spôsobené najmä nedostatočnou spoluprácou alebo obštrukciami zo strany navrátilcov, zatiaľ čo v prípade Ukrajiny boli dôsledkom pretrvávajúcich vojnových podmienok.

Menšie problémy boli nahlásené pri spolupráci s Kosovom, keď bolo zaznamenaných niekoľko prípadov odmietnutia prijatia cestovných dokladov EÚ, a s Moldavskom, ktoré v niektorých prípadoch odmietlo prijať štátnych príslušníkov tretích krajín prechádzajúcich cez jeho územie.

Pokiaľ ide o Srbsko, obavy pretrvávajú aj v súvislosti s jeho praxou podmieňovať vydanie návratových dokladov predchádzajúcim predložením letového plánu. Ďalším dlhodobým a závažným problémom, a to aj napriek dohode o readmisii medzi EÚ a Srbskom, je obmedzená spolupráca Srbska pri readmisii štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí uskutočnili tranzit cez jeho územie, a to aj v prípadoch, keď existujú dôveryhodné dôkazy o tranzite, ako napríklad doklady totožnosti vydané srbskými orgánmi žiadateľom o azyl.

Od všetkých týchto partnerov sa očakáva, že sa bezodkladne budú zaoberať zostávajúcimi nevyriešenými otázkami, ktoré identifikovali členské štáty EÚ v súvislosti s plnením záväzkov týkajúcich sa readmisie.

Pokiaľ ide o Moldavsko a Ukrajinu, spolupráca s agentúrou Frontex v oblasti riadenia hraníc zostala v rokoch 2024 a 2025 uspokojivá.

Neopodstatnené žiadosti o azyl

Pre niektoré členské štáty EÚ naďalej predstavujú veľkú výzvu neopodstatnené žiadosti o azyl podávané štátnymi príslušníkmi krajín oslobodených od vízovej povinnosti. Tieto žiadosti majú zvyčajne veľmi nízku mieru uznania[6], čo neúmerne zaťažuje vnútroštátne azylové systémy. Od roku 2015 do prvého štvrťroka 2025 podali 18 % žiadostí o azyl v EÚ štátni príslušníci, ktorí využívajú bezvízový styk s EÚ.

Počet žiadostí o azyl v tejto kategórii v susedstve EÚ vo všeobecnosti klesol; v roku 2024 však výrazne vzrástol počet žiadostí z Kosova, a najmä z Ukrajiny (6 785, resp. 28 350). V prípade Albánska (7 140), Gruzínska (14 530), Moldavska (5 945), Severného Macedónska (3 435) a Srbska (3 270) sa síce ich počet v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 výrazne znížil, napriek tomu však zostal na značnej úrovni.

Partneri v bezprostrednom susedstve EÚ vyvinuli úsilie na zmiernenie tohto problému. Niekoľko vlád vrátane albánskej, gruzínskej a kosovskej financovalo informačné kampane na zvýšenie povedomia verejnosti o právach a povinnostiach spojených s bezvízovým stykom s EÚ. Medzi ďalšie opatrenia patrí zavedenie výstupných kontrol občanov cestujúcich do schengenského priestoru (Albánsko a Gruzínsko) s cieľom overiť, či spĺňajú podmienky vstupu do schengenského

[6] S výnimkou Ukrajiny.

priestoru, a nasadenie príslušníkov agentúry Frontex na medzinárodných letiskách (Gruzínsko). Tieto iniciatívy sa ukázali ako účinné a mali by sa zachovať a rozšíriť na ďalších partnerov.

Ako sa uvádza v 7. správe v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, počet žiadostí o azyl podaných v EÚ krajinami Latinskej Ameriky, ktoré využívajú bezvízový styk, naďalej predstavuje značnú záťaž pre azylové systémy členských štátov. V období od roku 2015 do 1. štvrťroka 2025 tvorili štátni príslušníci krajín Latinskej Ameriky bez vízovej povinnosti viac ako polovicu všetkých žiadostí o azyl podaných štátnymi príslušníkmi tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti v tomto období. V roku 2024 počet žiadostí z Venezuely dosiahol 74 015, čo predstavuje pokračujúci stúpajúci trend; zvýšil sa aj počet žiadostí z Peru, a to na 27 260. Počet žiadostí z Kolumbie sa znížil, ale v absolútnych číslach zostáva naďalej znepokojujúci (51 615). Počet žiadostí z Hondurasu (2 380), Nikaraguy (2 475) a Salvádora (2 575) takisto klesol, ale napriek tomu zostal na významnej úrovni.

Aby sa zabezpečila udržateľnosť oslobodenia od vízovej povinnosti, bezvízový styk sa musí naďalej prísne obmedzovať na krátkodobé pobyty a nemal by sa zneužívať na podávanie žiadostí o azyl v EÚ. V tejto súvislosti budú Komisia a ESVČ naďalej spolupracovať s najdôležitejšími krajinami s cieľom zabrániť zneužívaniu bezvízového režimu.

Otázky verejného poriadku a bezpečnosti vrátane boja proti korupcii a zabezpečenia dokladov

Všetky skúmané krajiny naďalej úzko spolupracovali s Europolom a Eurojustom. Partneri zo západného Balkánu pokračovali v aktívnom vykonávaní spoločného akčného plánu boja proti terorizmu pre západný Balkán a 30. októbra 2025 podpísali nový spoločný akčný plán[7].

V roku 2024 všetci partneri zo západného Balkánu naďalej spolupracovali s Europolom a členskými štátmi a táto spolupráca priniesla významné operačné výsledky v boji proti závažnej cezhraničnej trestnej činnosti vrátane kybernetických útokov, prevádzačstva a obchodovania s narkotikami a strelnými zbraňami organizovanými zločineckými skupinami. Všetci partneri zo západného Balkánu dosiahli konkrétne a významné výsledky pri rozkladaní početných zločineckých skupín.

Napriek prebiehajúcej vojne Ukrajina naďalej intenzívne spolupracuje s Europolom v oblasti boja proti terorizmu, ako aj v boji proti finančnej trestnej činnosti, počítačovej kriminalite, obchodovaniu so zbraňami, výbušninami, CBRN materiálmi[8] a obchodovaniu s ľuďmi.

Niektoré členské štáty signalizovali vznik trás obchodovania so zbraňami vedúcich z Blízkeho a Stredného východu cez Moldavsko do EÚ.

V Gruzínsku pretrvávajú obavy o bezpečnosť v dôsledku ruského vplyvu, najmä vzhľadom na rýchly rast ruskej diaspóry. Od začiatku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine emigrovalo do

[7] *Joint Action Plan on Preventing and Countering of Terrorism and Violent Extremism for the Western Balkans - Migration and Home Affairs* (Spoločný akčný plán predchádzania terorizmu a násilnému extrémizmu na západnom Balkáne a boja proti nim – Migrácia a vnútorné záležitosti).

[8] CBRN – chemický, biologický, rádiologický a jadrový.

Gruzínska približne 160 000 ruských občanov. Rastú obavy, že ruská prítomnosť v Gruzínsku by mohla byť zneužitá na operácie zahraničného ovplyvňovania.

Boj proti korupcii bol kľúčovým kritériom, ktoré prijali všetci partneri v bezprostrednom susedstve EÚ s bezvízovým stykom počas dialógov o liberalizácii vízového režimu. Neustále dodržiavanie tohto kritéria je aj naďalej predpokladom zachovania bezvízového styku. Väčšina skúmaných krajín túto požiadavku dodržiava, a to aj tým, že zavádza opatrenia na riešenie problémov uvedených v predchádzajúcich správach v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Gruzínsko však nielenže primerane nepokračovalo v plnení odporúčaní týkajúcich sa boja proti korupcii, ktoré boli uvedené v 7. správe v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, ale dokonca od nich ustúpilo a zrušilo niektoré predchádzajúce reformy v tejto oblasti.

Pokiaľ ide o zabezpečenie dokladov, všetci skúmaní partneri s výnimkou Ukrajiny už úplne zrušili nebiometrické pasy. Posledné ukrajinské pasy bez biometrických údajov boli vydané v roku 2016 a ich platnosť vyprší v roku 2026; ich počet v obehu je zanedbateľný. Napriek tomu členské štáty zaznamenali, že občania Albánska, Kosova a Ukrajiny používajú na nelegálny vstup alebo pobyt v EÚ falošné alebo sfalšované doklady, pričom niektoré z nich boli získané korupčnými praktikami.

V Gruzínsku, Kosove, Srbsku a na Ukrajine je naďalej problematická možnosť jednotlivcov zmeniť si meno a získať nové doklady totožnosti, niekedy aj opakovane, pretože sa to môže využiť na obchádzanie zápisov v Schengenskom informačnom systéme (SIS) a zákazu návratu alebo vstupu do EÚ. Túto zraniteľnosť by mali riešiť externí partneri v spolupráci s EÚ.

Prax držby viac ako jedného platného biometrického pasu na Ukrajine, ako aj manuálne zmeny cestovných dokladov (napríklad predlžovanie ich platnosti), vyvolávajú vážne obavy o pravosť a spoľahlivosť dokladov.

V Bosne a Hercegovine a v Srbsku sa údajne organizované zločinecké skupiny zaoberajú výrobou a distribúciou falošných dokladov totožnosti vrátane cestovných pasov a vodičských preukazov rôznych členských štátov EÚ. Najmä v Srbsku je rozsah a sofistikovanosť týchto falzifikátov alarmujúca, pričom niektoré vysokokvalitné falzifikáty elektronických pasov dokážu obísť moderné systémy overovania dokladov.

Otázky týkajúce sa občianstva vrátane systémov udeľovania občianstva investorom

Krajiny s bezvízovým stykom, ktoré majú zavedené systémy udeľovania občianstva investorom, predstavujú prirodzené bezpečnostné riziko, pretože potenciálne umožňujú štátnym príslušníkom tretích krajín, na ktorých by sa inak vzťahovala vízová povinnosť, obísť štandardné bezpečnostné kontroly a získať prístup do schengenského priestoru prostredníctvom získania občianstva.

Takéto programy predstavujú vážne riziká z hľadiska neoprávnenej migrácie, bezpečnostných hrozieb a daňových únikov. Tieto riziká sú obzvlášť naliehavé, keď existujú v kombinácii s: i) nedostatočným preverením a náležitou starostlivosťou; ii) neexistenciou skutočného prepojenia medzi žiadateľmi a krajinou, ktorá udeľuje občianstvo; iii) možnosťou zmeny mena počas procesu alebo po ňom.

Preto podľa revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti predstavuje už samotné fungovanie takýchto programov dôvod na pozastavenie štatútu bezvízového styku s tretími krajinami.

Spomedzi susedných krajín takéto programy pretrvávajú v Severnom Macedónsku, kde vnútroštátne právne predpisy umožňujú udeliť občianstvo bez predchádzajúcich požiadaviek na pobyt jednotlivcom, ktorí predstavujú pre krajinu „osobitný hospodársky záujem“. Počet občianstiev udelených na základe tohto ustanovenia však zostáva minimálny (jedno v roku 2023 a dve v roku 2024).

Čierna Hora formálne ukončila svoj program 31. decembra 2022. Napriek tomu úrady pokračovali vo vybavovaní žiadostí o občianstvo podaných pred ukončením programu. V roku 2024 vydalo ministerstvo vnútra 1 282 rozhodnutí o udelení čiernohorského občianstva žiadateľom a ich rodinným príslušníkom. V apríli 2025 sa stále spracúvalo 29 zostávajúcich žiadostí.

Hoci Srbsko takýto program *sensu stricto* nevykonáva, ustanovenie v jeho zákone o občianstve umožňuje udeliť občianstvo „v záujme Srbskej republiky“. Toto ustanovenie umožňuje udeliť občianstvo bez predchádzajúcej požiadavky na pobyt a bez toho, aby sa žiadatelia museli vzdať svojej existujúcej štátnej príslušnosti. Od roku 2022 získalo na základe tejto doložky srbské občianstvo viac ako 200 ruských štátnych príslušníkov a profily viacerých z nich vyvolali na strane EÚ obavy.

Podobné obavy sa týkajú aj Gruzínska. Hoci počet takýchto prípadov je v porovnaní s bežnou cestou získania občianstva veľmi obmedzený, ruskí štátni príslušníci by mohli na získanie občianstva využiť zjednodušené postupy naturalizácie. Srbský aj gruzínsky prípad si vyžadujú ďalšie skúmanie s cieľom určiť, či takéto praktiky slúžia na zneužívanie. Ako sa uvádza v balíku Komisie z roku 2025 týkajúcom sa rozširovania, dodržiavanie právnych predpisov EÚ si vyžaduje, aby kandidátske krajiny zrušili existujúce systémy udeľovania občianstva investorom, ako aj ich právny základ[9].

Vo východnom Karibiku sa už mnoho rokov uplatňujú systémy udeľovania občianstva investorom v piatich krajinách – Antigua a Barbuda, Dominika, Grenada, Svätá Lucia a Svätý Krištof a Nevis. Tieto programy predstavujú významnú a trvalú výzvu oveľa väčšieho rozsahu. Odhaduje sa, že v rámci programov uvedených krajín bolo vydaných približne 107 000 pasov. Počet žiadostí zostáva vysoký, v roku 2023 bol na úrovni 13 113 a v roku 2024 na úrovni 10 573. Čas spracovania je krátky a miera odmietnutia veľmi nízka – napríklad v roku 2024 bola miera odmietnutia 1,7 % na Antigue a Barbude, 5,3 % na Svätej Lucii a 6,5 % v Dominike – čo vyvoláva obavy o primeranosť bezpečnostných postupov a postupov náležitej starostlivosti.

[9] Pozri rozsudok z 29. apríla 2025, Komisia/Malta (Citoyenneté par investissement), C-181/23, ECLI:EU:C:2025:283, z 29. apríla 2025, v ktorom Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že členský štát porušuje článok 20 ZFEÚ a zásadu lojálnej spolupráce zakotvenú v článku 4 ods. 3 ZEÚ, keď zavádza a vykonáva program naturalizácie založený na transakčnom postupe medzi týmto členským štátom a osobami, ktoré podávajú žiadosť v rámci tohto programu, na konci ktorého sa štátna príslušnosť tohto členského štátu, a teda aj štatút občana Únie, udeľuje v podstate výmenou za vopred stanovené platby alebo investície.

V reakcii na obavy, ktoré vyjadrila EÚ[10], prijalo päť východokaribských krajín niektoré opatrenia vrátane harmonizácie minimálneho prahu investícií na 200 000 USD, posilnenia bezpečnostných kontrol a zavedenia spoločných noriem pre výmenu informácií a transparentnosť. Situácia však naďalej vyvoláva značné znepokojenie.

Fungovanie systémov udeľovania občianstva investorom v krajinách s bezvízovým stykom predstavuje nezanedbateľné bezpečnostné riziko pre schengenský priestor a bude sa ďalej skúmať v rámci revidovaného právneho rámca mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Nedostatočné plnenie ostatných kľúčových kritérií Gruzínskom

Dodržiavanie základných práv je jedným z kľúčových kritérií, na ktorých sa Gruzínsko dohodlo počas dialógu o liberalizácii vízového režimu. Nepretržité dodržiavanie tohto kritéria je aj naďalej základnou podmienkou zachovania práva na bezvízový styk.

V 7. správe v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti zo 6. decembra 2024 Komisia posúdila, že Gruzínsko tento záväzok nedodržalo, najmä prijatím *zákona o transparentnosti zahraničného vplyvu* v máji 2024 a balíka právnych predpisov o *rodinných hodnotách a ochrane maloletých osôb* v septembri 2024. Obe iniciatívy boli v rozpore so základnými právami a slobodami, najmä so slobodou združovania, zhromažďovania, slobodou prejavu a právom na súkromie, keďže prvá z nich sa mohla použiť proti občianskej spoločnosti a na umlčanie opozičných strán a druhá zavádzala diskriminačné obmedzenia vzdelávania, ako aj verejných diskusií a zhromaždení v rozpore so zásadou nediskriminácie. Komisia preto vydala osobitné odporúčania, v ktorých Gruzínsko vyzýva, aby:

- zabezpečilo a presadzovalo ochranu základných práv všetkých občanov vrátane slobody združovania, slobody zhromažďovania, slobody prejavu, práva na súkromie, práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí aj vrátane zákazu diskriminácie,

- sa vyhlo akýmkoľvek právnym predpisom, ktorými sa môžu obmedziť základné práva a slobody a ktoré môžu byť v rozpore so zásadou nediskriminácie alebo porušovať príslušné európske a medzinárodné normy, a aby takéto právne predpisy zrušilo. Predovšetkým by malo zrušiť *zákon o transparentnosti zahraničného vplyvu* a balík právnych predpisov o *rodinných hodnotách a ochrane maloletých osôb*, ako aj zmeniť národnú stratégiu a akčný plán v oblasti ľudských práv v záujme zabezpečenia úplného dodržiavania práv LGBTIQ osôb.

Gruzínsku sa od vydania odporúčaní nepodarilo tieto odporúčania splniť a namiesto toho sa ďalej zhoršilo v kľúčových oblastiach správy vecí verejných a základných práv. Legislatívne zmeny vrátane *zákona o registrácii zahraničných agentov* a zmien *zákona o grantoch, organického zákona o politických združeniach občanov,* zákona o *správnych deliktoch* a *zákona o vysielaní* obmedzili občiansky priestor a nesúhlasné hlasy vrátane protestujúcich, predstaviteľov opozície,

[10] Podobné obavy vyjadrili aj Kanada, Spojené kráľovstvo a Spojené štáty americké. Cieľom prijatých opatrení je aj reagovať na požiadavky Spojených štátov. Občania týchto krajín majú v súčasnosti vízovú povinnosť pri cestovaní do USA. Visa Waiver Program | Homeland Security (Program bezvízového styku | Ministerstvo vnútornej bezpečnosti).

organizácií občianskej spoločnosti a nezávislých médií. Zasiahli najmä združenia občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv, pričom znásobili rôzne prekážky, ktoré im sťažili činnosť a obmedzili ich schopnosť fungovať.

Dňa 14. júla 2025 Európska komisia v liste gruzínskym orgánom pripomenula požiadavku neustáleho dodržiavania požiadaviek na liberalizáciu vízového režimu a požiadala o aktuálne informácie o plnení odporúčaní zo 7. správy v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Gruzínsko vo svojej odpovedi neinformovalo o žiadnom významnom pokroku pri plnení odporúčaní týkajúcich sa základných práv uvedených v 7. správe v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Naďalej teda porušuje kritériá, na ktorých je založený bezvízový režim poskytnutý EÚ. Vzhľadom na tento vývoj by sa mali zvážiť vhodné opatrenia v rámci revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Záver

Hoci väčšina partnerov v susedstve EÚ prijala opatrenia na riešenie odporúčaní vydaných v rámci predchádzajúcich správ v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, **stále pretrvávajú významné problémy**.

Najzávažnejší prípad sa týka Gruzínska, ktoré porušilo množstvo záväzkov prijatých počas dialógu o liberalizácii vízového režimu, nesplnilo takmer žiadne odporúčania 7. správy v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti a napriek opakovaným žiadostiam v uplynulých rokoch o dosiahnutie pokroku v oblasti zosúlaďovania vízovej politiky a predchádzania korupcii v rokoch 2024 – 2025 od svojich záväzkov ešte viac ustúpilo, a to aj v súvislosti s ochranou základných práv a slobôd.

Ostatní partneri v regióne **západného Balkánu a Východného partnerstva** musia naďalej usilovať o dosiahnutie pokroku v zosúlaďovaní vízovej politiky, a to harmonizáciou zoznamov tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, ako aj zabezpečením úplného súladu postupov skúmania a udeľovania víz so schengenskými normami. Až do úplného zosúladenia by mali partneri zo západného Balkánu urýchlene posilniť preverovanie bezvízových príchodov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné riziko.

Predchádzanie neopodstatneným žiadostiam o azyl by malo zostať prioritou pre všetkých partnerov s bezvízovým stykom, najmä pre Albánsko, Gruzínsko, Kosovo a Moldavsko. Bosna a Hercegovina by mala zintenzívniť svoje úsilie o posilnenie riadenia hraníc, zatiaľ čo v prípade **Gruzínska a Srbska** je potrebná neustála ostražitosť, pokiaľ ide o ich **prax v oblasti udeľovania občianstva**.

Mimo bezprostredného susedstva EÚ vzbudzuje pokračujúce fungovanie systémov udeľovania občianstva investorom vo východnom Karibiku **pretrvávajúce a vážne bezpečnostné obavy**, ktoré sú potenciálnym dôvodom na pozastavenie oslobodenia od vízovej povinnosti v rámci revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Podrobné odporúčania pre jednotlivé krajiny sú uvedené v prílohe I.

Komisia bude naďalej **pozorne monitorovať plnenie záväzkov týkajúcich sa liberalizácie vízového režimu** prostredníctvom politických dialógov na vysokej úrovni, zasadnutí podvýborov pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť a pravidelných výročných správ v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti a balíka týkajúceho sa rozširovania.

Príloha I: Odporúčania ôsmej správy v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti

Albánsko

Albánsko prijalo opatrenia na splnenie väčšiny predchádzajúcich odporúčaní Komisie. Je však potrebné dosiahnuť ďalší pokrok v týchto oblastiach:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Albánsko musí prednostne ešte viac zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ uvádzajúcim tretie krajiny, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, s osobitným dôrazom na tie krajiny, ktorých štátni príslušníci predstavujú pre EÚ riziko neoprávnenej migrácie a/alebo bezpečnostné riziko. Albánsko by takisto malo zosúladiť svoje konania o udeľovaní víz so schengenskými normami, najmä zavedením zberu biometrických údajov (vrátane digitálnej fotografie a odtlačkov prstov) v rámci posudzovania žiadostí o víza. Až do úplného zosúladenia by malo pokračovať v preverovaní štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti, najmä tých, ktorí pochádzajú z krajín predstavujúcich bezpečnostné riziko alebo riziko neoprávnenej migrácie, a toto preverovanie posilniť.

b) *Neopodstatnené žiadosti o azyl*: Albánsko musí pokračovať v opatreniach zameraných na zníženie počtu neopodstatnených žiadostí o azyl podaných jeho štátnymi príslušníkmi v členských štátoch EÚ a posilniť tieto opatrenia, pričom osobitnú pozornosť musí venovať žiadostiam podaným maloletými osobami bez sprievodu.

c) *Predchádzanie nelegálnym pobytom*: Albánsko musí zachovať a sprísniť opatrenia, ktoré zabránia prekračovaniu dĺžky pobytu albánskych štátnych príslušníkov v schengenskom priestore.

d) *Dohľad nad udeľovaním víz a prijímaním zamestnancov*: Albánsko musí posilniť proces preverovania žiadostí o víza podávaných štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktoré pre EÚ predstavujú riziko neoprávnenej migrácie a/alebo bezpečnostné riziko. Malo by takisto sprísniť podmienky udeľovania takýchto víz, zlepšiť monitorovanie postupov pri prijímaní zamestnancov a posilniť kapacity inšpektorátov práce.

e) *Boj proti falošným dokladom totožnosti*: Albánsko musí zintenzívniť úsilie na odhaľovanie používania a obehu falošných albánskych dokladov totožnosti a na predchádzanie týmto praktikám.

f) *Opatrenia v nadväznosti na systém udeľovania občianstva investorom:* Albánsko sa musí zdržať zavedenia a realizácie systému udeľovania občianstva investorom a zrušiť právny základ pre takýto systém zmenou zákona o občianstve.

Bosna a Hercegovina

Bosna a Hercegovina prijala určité opatrenia na splnenie predchádzajúcich odporúčaní Komisie. Je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie v týchto prioritných oblastiach:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Bosna a Hercegovina musí naliehavo ešte viac zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ uvádzajúcim tretie krajiny, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, s osobitným dôrazom na tie krajiny, ktorých štátni príslušníci predstavujú pre EÚ riziko neoprávnenej migrácie a/alebo bezpečnostné riziko.

b) *Kontroly udeľovania víz*: Orgány musia zlepšiť preverovanie žiadostí o víza podaných štátnymi príslušníkmi tretích krajín z vysokorizikových krajín a sprísniť podmienky, za ktorých sa víza štátnym príslušníkom týchto krajín udeľujú.

c) *Riadenie hraníc 1*: Bosna a Hercegovina musí zintenzívniť svoje úsilie o zlepšenie riadenia hraníc, pričom je obzvlášť naliehavé zvýšiť kapacity pohraničnej stráže, riešiť otázku nelegálneho prekračovania hraníc a pokročiť vo vykonávaní dohody o štatúte prostredníctvom spustenia väčšieho počtu spoločných operácií na vysokorizikových úsekoch pozemnej hranice.

d) *Riadenie hraníc 2:* Až do úplného zosúladenia vízovej politiky je nevyhnutné na hraniciach naďalej preverovať príchody štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti, a toto preverovanie posilniť; osobitnú pozornosť sa odporúča venovať overovaniu pravosti cestovných pasov. Orgány sa dôrazne vyzývajú, aby v tejto otázke aktívne spolupracovali s tretími krajinami, ako aj s leteckými spoločnosťami, a pokročili v zavádzaní systémov výmeny údajov o cestujúcich (API/PNR).

Gruzínsko

Dňa 14. júla 2025 Európska komisia zaslala formálny list gruzínskym orgánom, v ktorom im pripomenula povinnosť neustáleho dodržiavania kritérií na liberalizáciu vízového režimu, a požiadala o podrobné informácie o plnení odporúčaní zo 7. správy v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Gruzínsko vo svojej odpovedi neinformovalo o žiadnom **významnom pokroku** pri plnení odporúčaní Komisie. Vo väčšine oblastí **neboli zaznamenané žiadne nápravné opatrenia** a v niekoľkých ďalších sa situácia **ešte zhoršila**.

Osobitné obavy vzbudzuje pokračujúce uplatňovanie legislatívnych aktov vrátane i) *zákona o transparentnosti zahraničného vplyvu;* ii) *zákona o rodinných hodnotách a ochrane maloletých osôb; iii) zákona o registrácii zahraničných agentov (FARA) a iv) zmien zákona o grantoch, zákona o politických združeniach občanov, zákona o správnych deliktoch, zákona o vysielaní a trestného zákona,* ktoré **obmedzujú základné práva a slobody a** sú v **rozpore s európskymi a inými medzinárodnými záväzkami Gruzínska.** Namiesto toho, aby gruzínske orgány prijali nápravné opatrenia, **otvorene tieto zákony obhajujú**, odvolávajú sa na národnú suverenitu a nerešpektujú záväzky prijaté počas dialógu o liberalizácii vízového režimu.

Komisia preto dospela k záveru, že **Gruzínsko sa výrazne zhoršilo** v kľúčových kritériách správy vecí verejných a právneho štátu, ktoré boli základom udelenia bezvízového styku. Podobne sa Gruzínsko zhoršilo aj v oblasti zosúladenia vízového režimu a boja proti korupcii. Táto situácia **predstavuje jasný prípad ústupu** od záväzkov prijatých v rámci procesu liberalizácie vízového režimu a **podkopáva vzájomnú dôveru**, na ktorej je bezvízový režim založený.

Vzhľadom na **systémový a úmyselný charakter** tohto ústupu Komisia zváži vhodné opatrenia v rámci revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Podľa nových pravidiel by sa v prvej fáze mohlo pozastavenie oslobodenia od vízovej povinnosti týkať držiteľov diplomatických, služobných a úradných pasov vydaných gruzínskymi orgánmi, ktoré sú primárne zodpovedné za to, že neprijali opatrenia na splnenie odporúčaní Komisie. Novými pravidlami sa zabezpečuje jednotné uplatňovanie pozastavenia vo všetkých členských štátoch, keďže po opätovnom zavedení vízovej povinnosti pre tieto skupiny na úrovni EÚ už nebude možné udeliť dvojstranné oslobodenie od vízovej povinnosti držiteľom diplomatických, služobných a úradných pasov. V druhej fáze by sa pozastavenie mohlo rozšíriť na všetkých obyvateľov, ak gruzínske orgány nebudú problémy riešiť. V konečnom dôsledku by Gruzínsko mohlo úplne stratiť svoje postavenie krajiny oslobodenej od vízovej povinnosti a mohlo by byť presunuté do prílohy I k nariadeniu o vízach (zoznam tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť).

Od Gruzínska sa okrem toho vyžaduje, aby okamžite ukončilo prax umožňovania bezvízového vstupu štátnym príslušníkom 17 krajín, ktoré majú vízovú povinnosť v EÚ aj v Gruzínsku, na základe víza alebo povolenia na pobyt vydaného jednou z krajín Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive.

Kosovo

Celkovo Kosovo naďalej plní požiadavky týkajúce sa liberalizácie vízového režimu. Je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie pri riešení týchto zostávajúcich problémov:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Kosovo musí zosúladiť svoj zoznam tretích krajín, ktoré majú vízovú povinnosť, so zoznamom EÚ. Až do úplného zosúladenia by Kosovo malo pokračovať v preverovaní cestujúcich oslobodených od vízovej povinnosti, ktorí predstavujú potenciálne migračné a/alebo bezpečnostné riziko, a posilniť ho. Kosovo by takisto malo zosúladiť svoje konania o udeľovaní víz so schengenskými normami, najmä zavedením zberu biometrických údajov (vrátane digitálnej fotografie a odtlačkov prstov) v rámci posudzovania žiadostí o víza.

b) *Riešenie neopodstatnených žiadostí o azyl*: Kosovo musí v spolupráci s členskými štátmi EÚ posilniť iniciatívy na monitorovanie a obmedzenie počtu neopodstatnených žiadostí o azyl podaných jeho občanmi v EÚ. Malo by aj zachovať a prispôsobiť prebiehajúcu komunikačnú kampaň s cieľom informovať občanov o ich právach a povinnostiach v rámci bezvízového režimu s EÚ.

c) *Posilnenie zabezpečenia dokladov*: Kosovo musí posilniť opatrenia na zabránenie vydávaniu dokladov totožnosti a cestovných dokladov pod falošnou identitou a zlepšiť odhaľovanie falošných dokladov. Malo by zabezpečiť spoluprácu s členskými štátmi, pokiaľ ide o osoby, na ktoré sa vzťahujú záznamy v Schengenskom informačnom systéme (SIS) a ktoré by mohli požiadať o vydanie cestovného dokladu so zmeneným menom. Mala by sa zachovať pokračujúca spolupráca s Interpolom v oblasti stratených a odcudzených dokladov a zároveň by sa mal plne vykonať nový zákon a administratívne pokyny o preukazoch totožnosti s cieľom zvýšiť celkové zabezpečenie dokladov.

d) *Ochrana komunít, ktoré nie sú väčšinové*: Kosovo by malo pokračovať v hmatateľných zlepšeniach v oblasti ochrany práv komunít, ktoré nepatria k väčšinovému obyvateľstvu.

Moldavsko

Moldavsko prijalo opatrenia na splnenie predchádzajúcich odporúčaní Komisie. Je však potrebné dosiahnuť ďalší pokrok, a to najmä v týchto oblastiach:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Moldavsko musí zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, najmä pokiaľ ide o krajiny, ktoré pre EÚ predstavujú riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné riziko. Až do úplného zosúladenia by Moldavsko malo pokračovať v prísnom preverovaní štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti, najmä tých, ktorí pochádzajú z vysokorizikových krajín.

b) *Neopodstatnené žiadosti o azyl*: Moldavsko musí zintenzívniť úsilie o riešenie problému neustáleho výskytu neopodstatnených žiadostí o azyl podaných gruzínskymi štátnymi príslušníkmi v členských štátoch EÚ. To by mohlo zahŕňať cielené informačné kampane prispôsobené príslušným profilom migrantov, ako aj zavedenie výstupných kontrol na hraniciach s cieľom zlepšiť sledovanie a odrádzanie.

Čierna Hora

Čierna Hora splnila niektoré z predchádzajúcich odporúčaní Komisie, najmä tým, že obmedzila zoznam krajín s bezvízovým stykom, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť pri vstupe do EÚ, a pokračovala v monitorovaní zostávajúcich žiadostí o občianstvo. Treba však venovať pozornosť ešte týmto otázkam:

a) *Zosúladenie so zoznamom krajín EÚ krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť*: Čierna Hora musí zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť. **Čierna Hora nesmie udeľovať ďalšie sezónne oslobodenia od vízovej povinnosti, a to ani tým krajinám, ktoré boli vyňaté z trvalého zoznamu krajín s bezvízovým stykom.** Čierna Hora by takisto mala zosúladiť svoje konania o udeľovaní víz so schengenskými normami, najmä zavedením zberu biometrických údajov (vrátane digitálnej fotografie a odtlačkov prstov) v rámci posudzovania žiadostí o víza.

   Medzitým musí Čierna Hora zaviesť cielené bezpečnostné opatrenia, ako napríklad posilnené preverovanie príchodov osôb oslobodených od vízovej povinnosti, a zdokumentovať ich účinnosť pri znižovaní rizík neoprávnenej migrácie a bezpečnostných rizík.

b) *Infraštruktúra podávania žiadostí o víza*: v rámci príprav na prechod na revidovanú vízovú politiku by Čierna Hora mala rozšíriť svoje možnosti udeľovania víz prostredníctvom digitalizácie prvkov konania o udeľovaní víz, aby štátni príslušníci krajín, ktoré sú v súčasnosti oslobodené od vízovej povinnosti, mohli po zrušení výnimky požiadať o vízum. Uľahčí sa tým administratívne spracovanie a podporí zosúladenie politík.

c) *Opatrenia v nadväznosti na systém udeľovania občianstva investorom*: Čierna Hora musí zabezpečiť zrušenie právneho základu tohto systému a spracovanie všetkých nevybavených žiadostí v rámci ukončeného systému v súlade s najprísnejšími bezpečnostnými normami. **Okrem toho sa musia preskúmať a prípadne zrušiť prípady občianstva, ktoré bolo predtým udelené v rámci tohto systému osobám podliehajúcim medzinárodným reštriktívnym opatreniam**.

Severné Macedónsko

Severné Macedónsko naďalej preukazuje uspokojivú úroveň spolupráce v oblasti migrácie, riadenia hraníc a bezpečnosti. Boli prijaté určité opatrenia na riešenie predchádzajúcich odporúčaní Komisie týkajúcich sa získania občianstva na základe osobitného hospodárskeho záujmu. Je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na riešenie týchto kľúčových problémov:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Severné Macedónsko dokončila zosúladenie svojej vízovej politiky so zoznamom EÚ tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť. Severné Macedónsko by takisto mala zosúladiť svoje konania o udeľovaní víz so schengenskými normami, najmä zavedením zberu biometrických údajov (vrátane digitálnej fotografie a odtlačkov prstov) v rámci posudzovania žiadostí o víza.

b) Severné Macedónsko by malo podať správu o vykonávaní a účinnosti dodatočných preverovacích opatrení uplatňovaných na tureckých štátnych príslušníkov prichádzajúcich do krajiny, najmä pokiaľ ide o riziká neoprávnenej migrácie a bezpečnostné riziká.

c) *Prekročenie dĺžky pobytu*: Na zmiernenie pretrvávajúceho fenoménu prekračovania dĺžky pobytu štátnych príslušníkov Severného Macedónska v schengenskom priestore musia orgány realizovať cielené iniciatívy vrátane informačných kampaní o podmienkach bezvízového styku a posilnenej spolupráce s členskými štátmi.

d) Udeľovanie občianstva investorom: Severné Macedónsko musí tento systém a jeho právny základ zrušiť, poskytnúť informácie o žiadostiach, ktoré už boli podané na základe ustanovenia o „osobitnom hospodárskom záujme“, a zabezpečiť, aby všetky takéto žiadosti boli podrobené prísnej kontrole.

Srbsko

Srbsko prijalo opatrenia na splnenie predchádzajúcich odporúčaní Komisie. Je však potrebné dosiahnuť ďalší pokrok v niekoľkých kľúčových oblastiach, najmä pokiaľ ide o migráciu, vízovú politiku a získavanie občianstva. Treba venovať pozornosť týmto problémom:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Srbsko musí ešte viac zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ uvádzajúcim tretie krajiny, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, s osobitným dôrazom na tie krajiny, ktorých štátni príslušníci predstavujú pre EÚ zvýšené riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné hrozby. Srbsko by takisto malo zosúladiť svoje konania o udeľovaní víz so schengenskými normami, najmä zavedením zberu biometrických údajov (vrátane digitálnej fotografie a odtlačkov prstov) v rámci posudzovania žiadostí o víza. Až do úplného zosúladenia by Srbsko malo pokračovať

v posilňovaní opatrení preverovania štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti, najmä tých, ktorí pochádzajú z vysokorizikových krajín.

b) *Konania o udeľovaní víz*: Srbsko musí zlepšiť preverovanie žiadostí o víza podaných štátnymi príslušníkmi krajín, ktoré sa považujú za krajiny predstavujúce riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné riziko. Zároveň by sa mali sprísniť pravidlá udeľovania víz takýmto štátnym príslušníkom, aby sa zabezpečila väčšia kontrola a súlad s normami EÚ.

c) *Vykonávanie záväzkov v oblasti readmisie*: Srbsko musí v plnej miere uplatňovať doložku o readmisii štátnych príslušníkov tretích krajín z dohody medzi EÚ a Srbskom, najmä v prípadoch, keď štátni príslušníci tretích krajín prechádzali cez srbské územie a tento tranzit je preukázateľne zdokumentovaný.

d) *Prax v oblasti udeľovania občianstva*: Srbsko sa musí zdržať udeľovania občianstva v zrýchlenom alebo zjednodušenom konaní štátnym príslušníkom krajín, ktoré pre EÚ predstavujú riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné riziko. Okrem toho by sa malo zabezpečiť primerané a dôkladné bezpečnostné preverovanie všetkých žiadateľov, a to aj v rámci bežného postupu naturalizácie.

Ukrajina

Celkovo Ukrajina naďalej plní požiadavky rámca liberalizácie vízového režimu a prijala opatrenia na plnenie niektorých predošlých odporúčaní Komisie. Napriek tomu je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie, ak je to možné vzhľadom na pretrvávajúce výzvy súvisiace s vojnou, najmä v týchto oblastiach:

a) *Zosúladenie vízovej politiky*: Ukrajina musí zosúladiť svoju vízovú politiku so zoznamom EÚ uvádzajúcim tretie krajiny, na ktoré sa vzťahuje vízová povinnosť, s osobitným dôrazom na krajiny, ktorých štátni príslušníci predstavujú pre EÚ riziko neoprávnenej migrácie alebo bezpečnostné riziko.

b) *Zabezpečenie dokladov*: Ukrajina sa vyzýva, aby vyvinula väčšie úsilie na riešenie problematiky využívania falošných dokladov, a to okrem iného aj cestovných pasov.

c) *Protikorupčné úsilie*: Ukrajina sa vyzýva, aby pokračovala v posilňovaní svojho protikorupčného rámca ďalším dosahovaním dôveryhodných a konzistentných výsledkov vyšetrovania, trestného stíhania a odsúdenia v prípadoch súvisiacich s korupciou.

Latinská Amerika

Riešenie problému prekročenia dĺžky pobytu a neopodstatnených žiadostí o azyl: Hoci sa uznáva zvýšené úsilie príslušných latinskoamerických krajín, mali by prijať ďalšie opatrenia na obmedzenie počtu prípadov prekročenia dĺžky pobytu a neopodstatnených žiadostí o azyl podávaných ich občanmi v EÚ. Takéto opatrenia, ktoré už niektoré krajiny prijali, by mali podľa možnosti zahŕňať kontroly/overovania pri odchode, komunikačnú kampaň na informovanie občanov o ich právach a povinnostiach v rámci bezvízového režimu s EÚ, ako aj ďalšie opatrenia,

ktoré by mohli byť dohodnuté buď s EÚ, alebo bilaterálne s členskými štátmi EÚ.

Krajiny východného Karibiku, ktoré majú zavedené systémy udeľovania občianstva investorom

Fungovanie systémov udeľovania občianstva investorom v krajinách, ktoré majú s EÚ bezvízový styk, predstavuje vážny bezpečnostný problém. Fungovanie systému, v rámci ktorého sa udeľuje občianstvo výmenou za vopred stanovené platby alebo investície bez toho, aby príslušná osoba mala skutočnú väzbu na túto tretiu krajinu, predstavuje potenciálny dôvod na pozastavenie oslobodenia od vízovej povinnosti v rámci revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Dotknuté východokaribské krajiny by mali prijať všetky opatrenia potrebné na primerané bezpečnostné preverenie žiadateľov, kým sa tieto systémy nezrušia.